

Utlåtande 2003:96 RIII (Dnr 322-1111/2001)

Överförande av ytterstadens kulturbyggnader till AB Stadsholmen

Motion av Eva Oivio (s) (2001:43)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion 2001:43 av Eva Oivio (s) anses besvarad med vad
föredragande borgarråd anför i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Motionens innehåll

Motionären, Eva Oivio (s), föreslår att kommunfullmäktige beslutar att överlåta även ytterstadens kulturhistoriskt värdefulla byggnader, däribland de i motionen nämnda, i Stadsholmens regi. I motionen, *bilaga 2*, anføres bl.a. att "två tredjedelar av stadens befolkning bor i ytterstaden, som har en mängd kulturhistoriskt värdefulla hus. Dessa är bl.a. Akalla gård, Hässelby slott, Kyrkhamnsområdet i Hässelby Villastad, Stora Ängby slott, Kvarnvikens kvarn i Grimsta, Örby slott, café Lyran i Sättra, Farsta gård, Skärholmens gård, Enskede gård, Slättens gård, Kista gård, Långsjö gård, Långbro gård, Jakobsbergs gård, Herrängens gård, Sättra gård."

Remisser

Motionen remitterades för synpunkter till stadsledningskontoret (SLK), gatu- och fastighetsnämnden (GFN) och Koncernledningen för Stockholms Stadshus

AB. Koncernledningen för Stockholms Stadshus AB skickade underremiss till AB Stadsholmen.

SLK och GFN konstaterar att det i budget för 2002 fastställs att kulturfastigheter som bedöms vara strategiskt värdefulla för staden att behålla i egen ägo skall, efter prövning av GFN och Stadsholmen AB, säljas till Stadsholmen AB. GFN säljer kontinuerligt de fastigheter som inte behöver ägas av staden. Ett samarbete har etablerats med Stadsholmen AB som erbjuds köpa de fastigheter med kulturhistoriskt värde som är aktuella för försäljning.

Stockholms Stadshus AB menar att stadens fastighetsförvaltning i högre grad bör struktureras och renodlas. Att samla även ytterstadens kulturfastigheter hos AB Stadsholmen, som har dokumenterad specialistkompetens när det gäller förvaltning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, är enligt koncernledningen helt i linje med ett sådant synsätt. AB Stadsholmen är positivt till att diskutera övertagande av ett antal kulturhistoriskt värdefulla fastigheter under förutsättning att de nya fastigheterna bär sina egna kostnader.

Mina synpunkter

Jag delar till fullo motionärens åsikt att kulturbyggnader i hela Stockholm bör räknas till stadens kulturarv och förvaltas på ett sätt så att det bevaras för kommande generationer. Svenska Bostäders dotterbolag AB Stadsholmen har uppdrag och kompetens att äga och förvalta kulturhistoriskt skyddade fastigheter. Som motionären påpekar äger de emellertid i stort sett endast innerstadens kulturhus. Ett antal av de kulturhistoriskt värdefulla byggnader i ytterstaden som gatu- och fastighetskontorets fastighetsförvaltning idag har hand om kan med fördel föras över till Stadsholmen.

I kommunfullmäktiges budget för 2004 ges uppdrag om renodling av stadens fastighetsinnehav. Bland annat uppmanas Stockholms Stadshus AB att tillsammans med Svenska Bostäder och gatu- och fastighetsnämnden utreda förutsättningarna för att samla stadens kulturfastigheter hos AB Stadsholmen. Som exempel ges Kyrkhamn och liknande områden. I stort sett alla de byggnader som räknas upp i motionen kommer att utredas inom ramarna för detta uppdrag och det finns en bred enighet om att en sådan överföring vore positiv för hela staden.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) enligt följande.

Det är givetvis positivt om kulturhistoriska byggnader kan förvaltas på ett sådant sätt att de kan komma att sparas för efterkommande generationer. Det är också så att gatu- och fastighetskontoret inte bör äga och förvalta hus som inte oundgängligen behöver ägas av staden för att stadens verksamhet skall fungera. Den renodling som sedan förra mandatperioden pågår vad gäller stadens fastighetsinnehav är därför bra, och det är då rimligt att de kulturfastigheter som bedöms vara strategiskt värdefulla för staden att behålla i egen ägo säljs till Stadsholmen AB.

Det är dock viktigt att i sammanhanget poängtera att de hyresgäster som idag bor i fastigheter som ägs av Stadsholmen AB bör få samma möjligheter som andra att friköpa sina bostäder. Det är också angeläget att framhålla att de kulturfastigheter som inte bedöms vara strategiskt värdefulla för staden att behålla i egen ägo, bör säljas till marknadsmässiga priser.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion 2001:43 av Eva Oivio (s) anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i detta utlåtande.

Stockholm den 10 september 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Rolf Könberg* (alla m) och *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Motionären, Eva Oivio (s), föreslår att kommunfullmäktige beslutar att överlåta även ytterstadens kulturhistoriskt värdefulla byggnader, däribland de i motionen nämnda, i Stadsholmens regi. I motionen, bilaga 2, anføres bl.a. att "två tredjedelar av stadens befolkning bor i ytterstaden, som har en mängd kulturhistoriskt värdefulla hus. Dessa är bl.a. Akalla gård, Hässelby slott, Kyrkhamnsområdet i Hässelby Villastad, Stora Ängby slott, Kvarnvikens kvarn i Grimsta, Örby slott, café Lyran i Sättra, Farsta gård, Skärholmens gård, Enskede gård, Slättens gård, Kista gård, Långsjö gård, Långbro gård, Jakobsbergs gård, Herrängens gård, Sättra gård."

REMISSER

Motionen remitterades för synpunkter till stadsledningskontoret (SLK), gatu- och fastighetsnämnden (GFN) och Koncernledningen för Stockholms Stadshus AB. Koncernledningen för Stockholms Stadshus AB skickade underremiss till AB Stadsholmen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 november 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

SLK anser att motionen bör anses besvarad med följande. I budget för 2002 fastställs att kulturfastigheter som bedöms vara strategiskt värdefulla för staden att behålla i egen ägo skall, efter prövning av GFN och AB Stadsholmen, säljas till AB Stadsholmen. Det finns alltså redan ett uppdrag att överföra fastigheter till AB Stadsholmen. GFN säljer kontinuerligt de fastigheter som inte behöver ägas av staden. Ett samarbete har etablerats med AB Stadsholmen som erbjuder köpa de fastigheter med kulturhistoriskt värde som är aktuella för försäljning.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 6 november 2001 att besvara kommunstyrelsens remiss av motionen med gatu- och fastighetskontorets utlåtande.

Reservation anfördes av Börje Vestlund m.fl. (s), bilaga 1.

Reservation anfördes av Ann-Marie Strömberg m.fl. (v), bilaga 1.

Reservation anfördes av *Per Bolund* (mp), bilaga 1.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 oktober 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Gatu- och fastighetskontorets synpunkter

Kontoret föreslår att Gatu- och fastighetsnämnden återoppar nedanstående som svar på motionen.

Samtliga de av motionären nämnda byggnaderna i ytterstaden förvaltas av Gatu- och fastighetskontorets avdelning Fastighetsförvaltning, tillsammans med övriga byggnader som ägs av Gatu- och fastighetsnämnden.

I den av Kommunfullmäktige antagna budgeten för Gatu- och fastighetsnämnden för år 2002 anføres att " försäljningar i enlighet med den av nämnden utarbetade försäljningspolicyn fortsätter under perioden. Kulturfastigheter som bedöms vara strategiskt värdefulla för staden att behålla i egen ägo skall efter prövning av Gatu- och fastighetsnämnden och Stadsholmen AB säljas till Stadsholmen AB." Det finns således redan ett uppdrag att överföra byggnader till Stadsholmen AB.

Kontoret säljer kontinuerligt, till ett marknadsrelaterat pris, de fastigheter som oundgängligen inte behöver ägas av staden för att stadens verksamhet skall fungera. Ett samarbete med Stadsholmen AB har etablerats och Stadsholmen erbjuds köpa de fastigheter med kulturhistoriska värden som är aktuella för försäljning. Detta samarbete har bl.a. lett fram till att en försäljning av fastigheterna Barnängens Gård 5 (Barnängsgatan 23), Justitia 27 (Stigbergsgatan 21) och Uven Större (Hornsgatan 82) har riktats mot Stadsholmen istället för att fastigheterna utannonserats. Sannolikt kommer försäljningen att vara genomförd innan årets slut. Dessa försäljningar och principer kommer sedan att ligga till grund för fortsatta försäljningar till Stadsholmen.

Beträffande de av motionären uppräknade fastigheterna kan nämnas att vad gäller Hässelby slott och Kyrkhamnsområdet så har kontoret pågående uppdrag från nämnden och kommer att återkomma till nämnden för beslut. Herrängens gård har en av föreningarna som nyttjar gården velat köpa och diskussioner har påbörjats. Övriga fastigheter som nämnts i motionen kommer att tas upp till diskussion med Stadsholmen när de blir aktuella för försäljning.

Koncernledningen för Stockholms Stadshus AB:s tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Genom underremiss har koncernledningen inhämtat synpunkter från AB Stadsholmen. Bolaget anför är positivt till att diskutera övertagande av ett antal kulturhistoriskt värdefulla fastigheter under förutsättning att de nya fastigheterna bär sina egna kostnader.

Koncernledningen synpunkter

Koncernledningen menar att stadens fastighetsförvaltning i högre grad bör struktureras och renodlas. Att samla även ytterstadens kulturfastigheter hos AB Stadsholmen, som har dokumenterad specialistkompetens när det gäller förvaltning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, är enligt koncernledningen helt i linje med ett sådant synsätt. Detta skulle med säkerhet leda till en bättre förvaltning av stadens kulturarv och samtidigt resultera i en viss renodling av gatu- och fastighetskontorets fastighetsbestånd.

RESERVATIONER M.M.

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Börje Vestlund m.fl. (s), enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar
att bifalla motionen
att därutöver anförda följande

I enlighet med tidigare fullmäktigebeslut så bör motionen bifallas. Kommunfullmäktige har redan tagit ställning för att de fastigheter/byggnader som är av kulturhistoriskt värde ska ägas av Stadsholmen. De byggnader som uppfyller detta kriterium bör på lämpligt sätt överföras till Stadsholmen.

Reservation anfördes av Ann-Marie Strömberg m.fl. (v), enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar
att som svar på remissen överlämna kontorets tjänsteutlåtande,
att för sin del tillstyrka motionen, samt
att anförda följande:

Stadens kulturarv finns både innanför och utanför tullarna. I ytterstaden finns ett antal mycket kulturhistoriskt värdefulla hus som (ännu så länge) är i stadens ägo. Många av dessa är s.k. "kulturgårdar", som används av det lokala kultur- och föreningslivet, vilket gör dem ännu mera värdefulla för medborgarna i området.

Stadens kulturarv skall inte säljas ut till kommersiella intressenter. Kulturbyggnader skall därför inte ingå i det försäljningsbeting som har ålagts gatu- och fastighetsnämnden. Kulturbyggnader skall förbli i stadens ägo och kulturgårdarna skall även i fortsättningen kunna användas för kultur- och föreningsändamål.

Både upprustning och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader ställer speciella krav på förvaltarens kompetens. Det torde vara en fördel för staden om ansvaret för stadens kulturbyggnader samlas under en huvudman. AB Stadsholmen som förvaltar kulturhistoriskt värdefulla byggnader i innerstaden bör kunna överta ansvaret även för ytterstadens kulturbyggnader.

Motionen bör bifallas.

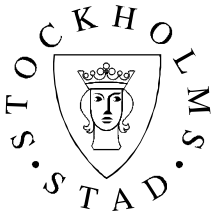
Reservation anfördes av Per Bolund (mp) enligt följande.

Nämnden beslutar att:

1. För sin del bifalla motionen.
2. I övrigt anför följande:

De kulturbyggnader som finns i ytterstaden är ett lika viktigt inslag i Stockholms kulturhistoria som de innerstadsfastigheter Stadsholmen idag har ansvar för. Vi delar därför motionärens åsikt att kulturfastigheter i ytterstaden ska överföras till AB Stadsholmen så att detta kulturarv kan bevaras.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:43

**2001:43   Motion av Eva Oivio (s) om överförande av
Ytterstadens kulturbyggnader till AB
Stadsholmens regi**

Aktiebolaget Stadsholmen bildades redan 1936 i syfte att genomföra en sanering av fastigheter i Gamla Stan. På 1970-talet utvidgades uppdraget till en sanering av Östra Mariaberget och då beslutade kommunfullmäktige även att huvuddelen av de av fastighetsnämnden förvaltade kulturhus skulle överföras till bolaget. Därefter har Kommunfullmäktige godkänt ytterligare avtal om liknande överlåtelser av gamla kulturbyggnader, bl.a. Djurgårdsstaden. Under åren har aktiebolaget Stadsholmen utvecklats till en mycket professionell förvaltare av våra kulturhistoriskt värdefulla hus. Men samtliga av dessa kulturhus ligger inom de s.k. "tullarna", dvs. i Stockholms Innerstaden. Stockholm består inte endast av Innerstaden. Två tredjedelar av stadens befolkning bor i Ytterstaden, som har en mängd kulturhistoriskt värdefulla hus. Dessa är bl.a. Akalla gård, Hässelby slott, Kyrkhamnsområdet i Hässelby Villastad, Stora Ängby slott, Kvarnvikens kvarn i Grimsta, Örby slott, café Lyran i Sättra, Farsta gård, Skärholmens gård, Enskede gård, Slättens gård, Kista gård, Långsjö gård, Långbro gård, Jakobsbergs gård, Herrängens gård, Sättra gård. Dessa hus förvaltas av Gatu- och fastighetsnämnden, som idag är splittrad mellan olika regioner, något som torde försvåra en samordning av insatserna. Intresset för att utveckla och upprusta vårt kulturarv varierar och skiljer sig från detsamma i Stadsholmen. Samtidigt som vissa av de ovannämnda husen är renoverade och drivs av entusiaster – t.ex. Hembygdsföreningens skötsel av Kvarnvikens kvarn – sker det ett snabbtgående förfall i många andra, underhållet brister, intresset och resurser att utveckla byggnaderna likaså.

Det som ytterligare upprör stockholmare i Ytterstaden är den försäljningsiver när det gäller en del av dessa kulturbyggnader, som stadens nuvarande majoritet har. Det senaste som hänt är försäljningsbeslutet av Hässelby slott, denna anrika fastighet, som värnas av alla, såväl de borgerligtsinnade som vänsterorienterade västerortsborna.

Kulturhistoria och gamla kulturbyggnaders värnande är viktigt för alla stockholmare. De har betydelse för vår identitet, de ökar kunskaperna om levnadsvillkoren förr - något som ska förmedlas till de kommande generationerna – samt som välvårdade berikar stadsmiljön. Inför stadens 750 års jubileum kommer detta att märkas tydligt.

Med hänvisning till det ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta

att överlåta även Ytterstadens kulturhistoriskt värdefulla byggnader, däribland de i motionen nämnda, i Stadsholmens regi.

Stockholm den 3 september 2001

Eva Oivio